

Tichý týždeň

Milí bratia a sestry, napriek všetkému čo sa okolo nás deje, napriek okolnostiam, ktoré nám bránia spoločne tráviť tieto chvíle v spoločenstve a v chráme Božom, Veľkú Noc a jej význam nemôže nikto zrušiť, ani odvolať. Využime situáciu v ktorej sa celý svet nachádza a prežime túto Veľkú noc inak. Skloňme sa k modlitbe, otvorme si Písmo Sväté, pozorne skúmame udalosti Veľkej Noci a ich význam. Tento rok môžeme každý jeden deň Tichého týždňa otvárať Bibliu a sledovať správy evanjelistov, vnímať ich význam inak ako doteraz. Verím, že nám k tomu pomôže aj táto maličká brožúrka, v ktorej môžete nájsť biblické texty na každý deň nasledujúceho Tichého týždňa, program domácich pobožností na Kvetnú nedeľu, Veľký piatok a Veľkonočnú nedeľu, ale aj krátke zamyslenia, básne a zopár zaujímavých informácií o dňoch Tichého týždňa, no tiež aj veľký článok o židovskej a kresťanskej Veľkej noci, ich histórii a tradíciách.

K pozvaniu dennodenného štúdia Biblie počas tohto týždňa prikladám ešte jedno pozvanie – a to k pôstu vo Veľký Piatok. Už mnoho generácií sa kresťania postia vo Veľký Piatok, v deň Kristovej smrti. Pripojme

sa k tejto šnúre tento rok aj my. Nemusí to byť pôst bez jedla, môžeme sa na chvíľku, na jeden deň, vzdať hocičoho, čo je pre nás dôležité, alebo čomu venujeme veľa času. Obetujme kúsok zo svojho pohodlia, a sústreďme sa namiesto toho na Krista, ktorý zomiera na kríži.

Pripájam aj tretie pozvanie a to k dennodenným modlitbám v čase od 20.00 do 21.00. Pripojme sa k bratom a sestrám v ECAV, ale aj ku kresťanom ostatných cirkví na celom svete a modlime sa za súčasnú situáciu. Prosme Boha, aby zo svojej milosti pomohol prekonať túto krízu nie len nám a našim blízkym, ale aj tým, ktorých mená a tváre nepoznáme, ktorí trpia osamelosťou, finančnou núdzou, ktorí sa boja o svoje zamestnanie a živobytie, ktorí bojujú o svoj život, o svoje zdravie. Modlime sa aj za tých, ktorí trávajú tieto dni v práci, v nemocniciach, v lekárňach, v obchodoch, za volantmi kamiónov.

Drahé sestry, drahí bratia, myslím na vás, modlím sa za vás a verím, že sa čoskoro opäť uvidíme.

sestra kaplanka Púpalová

Kvetná nedela

PROGRAM DOMÁCEJ POBOŽNOSTI:

1. Úvod

V mene Boha Otca i Syna i Ducha Svätého

2. Pieseň 112

3. Čítanie paší na Kvetnú nedelu od bodu „Apoštolský pozdrav“ po bod „Kázeň Božieho slova“

4. Zamyslenie nad Božím slovom

S úctou voči Božiemu slovu povstanúc vypočujme si slová Písma, ktoré sú zapísané v liste Židom, 7, 26- 28

Práve sme čítali veľmi zvláštny biblický text. Na prvé prečítanie sa môže zdať, že ani nevieme o čom sa v tomto liste píše. Môže nás potešiť, že tento list sa nezdá komplikovaný a ťažký iba nám. Už mnoho storočí si s ním farári a teológovia lámu hlavu. Mnoho z nich bolo presvedčených, že takto krásne nemohol písať žiaden muž, že také vyberané slová a vety musela napísať nejaká žena.

Prečo práve dnes čítame tieto komplikované slová o veľkňazoch a o obetiach, keď sme v pašiách čítali úplne iné príbehy o tom, ako sa Pán Ježiš behom niekoľkých dní zmenil z oslavovaného a vítaného kráľa na väzňa a odsúdenca? Pretože pašiové príbehy, aj tieto verše z listu Židom hovoria vlastne to isté. Opisujú Pána Ježiša ako toho, ktorého sme potrebovali, ktorý je dokonalý a bezhriešny..

On je ten, kto sa nebál sadukajov a veľkňazov, kto vošiel do chrámu a vyhnal všetkých, ktorí tam nemali čo robiť. On je ten, kto vedel, že ho jeho najbližší zradia a opustia, no aj tak ich miloval, aj tak s nimi večeral, aj tak lámal chlieb a rozdával im. Pán Ježiš je tým, kto sa nenahneval na učeníkov, že spia, aj keď On prežíval najťažšie chvíle svojho života. To On je tým, kto dokázal zradcu privítať a pozdraviť, kto zabránil svojim učeníkom, aby bojovali násilím proti vojakom. On je dokonalým veľkňazom, On je ten, koho sme my všetci potrebovali, pretože, kto iný na tomto svete by dokázal konať takto? Kto iný by dokázal milovať svojho zradcu. Kto by sa vydal na smrť, aby zachránil tých, ktorí na neho budú pľuť a opovrhovať ním? Iba svätý, nevinný a nepoškvrnený – iba Boží Syn Pán Ježiš Kristus.

Prečo ale autor listu vôbec o tomto všetkom hovorí? Prečo potrebuje opísať Pána Ježiša ako veľkňaza, ako nepoškvrneného, dokonalého? Píše židom, ktorí už predtým uverili v Ježiša. Píše im preto, aby im dokázal, že Ježiš je jediná cesta. Aby ich utvrdil v ich viere. Prišli o svoj starý chrám, kňazov, o celý Jeruzalem, ktorý Rimania zničili. Nezostal kameň na kameni. Nemajú nič, z ich náboženstva zostali trosky, z ich mesta zostali trosky, sú bezdomovci. No pisateľ im prináša novú nádej, nový zmysel. Toto je veľkňaz, ktorého ste potrebova-

li. Tí starí kňazi, ktorí boli pod zákonom, pod zákonom aj zostali, ale tento! Tento vás dokáže dokonale spasit' a už nikdy nebudete musieť hľadať iného.

My, dnes sotva prežívanie pocity ako tí, ktorým bol list adresovaný. Neprišli sme o chrám, nemuseli sme utekať z Jeruzalema, nestojíme na hranici židovstva a viery v Krista. No aj my potrebujeme tohto veľkňaza – stojíme na hranici finančnej krízy, bojíme sa o svoje životy, v televízií počúvame denne o tom, že náš život po pandémii nebude vyzerat' ako predtým. Mnohí z nás majú pocit, že svet v ktorom žijeme je zrazu zničený a rozbitý ako Jeruzalemský chrám. Nie sme bezdomovci, no sme väzňami vo svojich domovoch. Nepozabíjali nám našich farárov, no nesieme sa s nimi stretávať. Nezničili nám kostol, no musí zostať zamknutý a prázdny.

Na tento problém nám dnes nie je ponúkané lacné riešenie. Slová útechy, alebo prázdne reči. Dnes sa nám ponúka dokonalý veľkňaz, dokonalý Kristus. Iba On nám môže pomôcť v našich životoch vybudovať znova všetko to, o čo sme teraz prišli. Iba On sám nám teraz môže priniesť útechu a nádej. Prosme ho o to, aby nám On sám pomohol, aby s nami bol v našich domoch, v našej izolácii. Modlime sa, prosme, hľadajme, klopme.

Ale na druhej strane tiež skúmajme jeho konanie, sledujme ako trpel dokonalý, bezhriešny človek a skúsme nasledovať jeho príklad. Pokúsme sa priniesť do našich myslí a do našich vzťahov aspoň omrvinku jeho trpezlivosti, lásky, pokoja. Amen

Pomodlime sa: Pane Ježiši, ty si ten, koho potrebujeme. Ty si ten pravý a dokonalý veľkňaz, ty jediný nám môžeš v týchto dňoch priniesť pokoj a nádej. Prosíme ťa, príď do nášho domu, prebývaj tu s nami. Buď tu so svojou láskou a pokojom. Vyznávame, že sa bojíme, máme obavy, pochybujeme o tom, čo nás v budúcnosti čaká. Nikto v tomto svete nám teraz nemôže dať istotu, iba ty sám. Prosíme ťa, buď s nami, nepusti nás zo svojej ruky. Amen

Teraz spoločne odriekajme modlitbu Pánovu:

Otče náš, ktorý si v nebesiach...

5. *Pieseň ES 445*

6. *Záverečné požehnanie*

Prijmite požehnanie:

Pokoj vám všetkým, ktorí ste v Kristovi. Amen

*Nedeľa v kvetoch, cesta ovenčená,
keď ideš, Pane do Jeruzalema.
Pokojne ideš, hoc vieš, čo Ťa čaká:
pretrpieť bolesť a pod krížom kľakat'.
Ideš jak dávno v Písme napísané,
hriešnikom získať večné zmilovanie.*

Andrej Hajduk.

Zaujímavosť: v staroveku bol osol znakom pokoja a mieru, na rozdiel od koňa, ktorý bol znakom vojny. Králi bežne vchádzali do cudzieho mesta buď na oslovi, ak prišli v mieri, alebo na koni, ak mesto dobyli.

Pondelok

POMAZANIE JEŽIŠA V BETÁNIÍ

*Baránok, môj Kriste milý,
obeť s Bohom zmierenia,
Ty si skala mojej sily,
istoty a spasenia.
V tebe sa ukrývam,
v твоjich ranách spočívam!*

*Ty si moje útočisko
V každej žitii úzkosti,
môj hrad pevný, Pane Kriste,
zvlášť, keď svet ma vyhostí.
Ó len výš, k Tebe bliž,
nech ma vedie vždy tvoji križ.*

Ján Rybárik

Čítanie: Mk 14, 3- 9

Piesne: ES 117, 102

Zaujímavosť: Nardová masť bola v staroveku veľmi vzácnou komoditou. Vyrábala sa z rastliny, ktorá rástla iba v Himalájach. Voňavý olej sa dá z rastlinky získať lisovaním a má svetlo červenú farbu. Aby nard nestratil svoju vôňu, uchovával sa v nádobkách vyrobených z alabastru, teda z kameňa, ktorý je podobný mramoru. Olej použitý na pomazanie Ježišových nôh mohol stáť približne 300 denárov, čo bol zárobok bežného človeka za celý rok.

Utorok

JEŽIŠ PREDPOVEDÁ JUDÁŠOVU ZRADU

Čítanie:

**J 13, 21-
30, Mt 26,
20- 25**

**Piesne:
ES 92, 97**

Zaujímavosť: Chlieb o ktorom Pán Ježiš hovorí je nekvasený chlieb, ktorý dnes môžeme kúpiť pod názvom maces. Počas sviatku paschy museli všetky židovské domácnosti vyniesť z domu všetok kvas a umyť všetky misky a nádoby, ktoré prišli do kontaktu s kvasom, potom jedli 8 dní iba nekvasený chlieb, ktorý sa vyrábala zmiešaním múky a vody. Príkaz na jedenie tohto chleba je už v 2. knihe Mojžišovej, kde Boh prikazuje prvý krát sláviť paschu.

Streda

JUDÁŠOVA A PETROVA ZRADA

**Čítanie: L 22, 1- 6;
L 22, 47- 62**
Piesne: ES 101, 114

Zaujímavosť: v angličtine sa tento deň volá aj Spy Wednesday – špiónska streda, čo má pripomínať Judášovu dohodu s veľkňazmi o Ježišovej zrade. 30 strieborných staterov je v dnešnom prepočte približne približne 120 gramov striebra, čo je asi 250 až 310 eur.

*Pán Ježiš na smrť kráča,
nevinnej lásky brat.
Na polapené vtáča
kríž pripravuje kat.*

*Kde zmizla sila sľubov,
odvážne vyznanie?
Skrýva sa do záhybov,
Petrovo priznanie.*

*Vtom kohút spieva alarm,
zobudil vedomie.
Kam si sa to človek dostal?
Žiaľ páli svedomie.*

*Na dlažbu padá slza
a srdce trhá žiaľ.
Zachváti myseľ hrôza:
Čo som to vykonal?*

*Denne spev kohúta znie,
denne strach plodí pád.
V pokání vyznanie je
i po milosti hlad.*

*Petrov strach je našou tvárou,
jeho plač aj naším je.
Spievajme pred oltárom
pokánia vyznanie.*

Vincent Blažko

Zelený štvrtok

POSLEDNÁ VEČERA

*Tajomstvo, Kriste náš milovaný,
veliké dávaš nám pri stolovaní,
keď v krvi svätej a svätom tele
prítomný, blízky si našej viere.*

Čítanie:
2 M 12, 21- 28;
Mt 26, 26 – 30
Piesne:
ES 86, 103

*Kto pije Tvoju krv a je telo,
pri každom konáš spásy dielo;
hľa k Tebe v pokání hľadí viera,
aby nám duša bola uzdravená.*

*Zmiluj sa nad nami, srdce volá,
a dopraj milosti prijať slova,
keď s vrúcnou ľútosťou k Tebe zrieme,
Tvojimi dnes i navždy zostať chceme. Amen.
Andrej Hajduk*

Zaujímavosť: Názov tohto dňa vznikol slovnou hrou nemeckého označenia Greindonnerstag (plačlivý štvrtok) na Gründonnerstag (Zelený štvrtok). Pôvodné označenie plačlivý štvrtok pochádza z tradície prijímania vylúčených kajúcnikov späť do cirkvi práve v tento deň.

Velký piatok

PROGRAM DOMÁCEJ POBOŽNOSTI

1. Úvod

V mene Boha Otca i Syna i Ducha Svätého

2. Pieseň 86

3. Čítanie paší na Velký piatok od bodu „Apoštolský pozdrav“ po bod „Kázeň“. Modlitbu možno nahradiť čítaním Žalmu 22, 2- 12

4. Zamyslenie nad Božím slovom

S úctou voči Božiemu slovu povstanúc vypočujme si slová Písma, ktoré sú zapísané v knihe proroka Izaiáša, 53, 3-6:

Zdá sa, akoby prorok Izaiáš stál priamo vedľa Ježišovho kríža, keď písal verše, ktoré sme počuli. Opovrhnutý, strápený, prebodnutý. Ľudia si pred ním zakrývajú tvár, aby vyjadrili svoje opovrhnutie, nechotu pomôcť a nezáujem. Dokonca ako by ho aj Boh opustil – dopustil na neho všetko toto.

Mnohým ľuďom by stačilo zostať tu- povedať, že Ježiš bol politická obeť, podobná Jánovi Kuciakovi; alebo obeť náboženskej totality, podobná Jánovi Husovi. No tu to nekončí.

Na kríži zomiera Boh. Práve tu sa v plnosti naplní Izaiášovo proroctvo. Boh prebodnutý pre naše priestupky, Boh zmučený pre naše neprávosti. Boh, ktorý znáša trest za náš pokoj, Boh cez ktorého jazvy my dostávame uzdravenie. Plnosť a platnosť Ježišovej smrti na kríži je práve v tom, že zomiera dokonalý človek a dokonalý Boh.

Nezomiera len dobrý človek, zomiera dokonalý, večný Boh. Zomiera, aby jeho obeť bola úplná a postačujúca. Žiadna ľudská obeť by nedokázala zachrániť všetkých. V prísnej matematike zákona, by možno dokázal jeden bezhriešny človek zachrániť jedného človeka. Táto obeť, ale zachraňuje každého. Nesmrteľný Boh zomiera, pretože je aj smrteľným človekom. A zomiera potupne, bo-

lestne, zradený a opustený. Vo svojom ľudskom tele zažíva dno ľudskej existencie. Aká vyššia cena by mohla byť zaplatená?

Zo čo však platí? Čo jeho obeť prináša? „Ale on bol prebodnutý pre naše priestupky, zmučený pre naše neprávosti. Znášal trest za náš pokoj, jeho ranami sa nám dostalo uzdravenia“. Ježiš trpí trest kvôli našim hriechom. Berie všetky naše priestupky a spláca ich. Znáša hanbu, potupu, odsúdenie a utrpenie, ktoré by sme plnoprávne mali niesť a znášať my. Nie je to nejaká vzdialená vina a trest ľudí pred dvetisíc rokov. Je to naša vina. Je to naša smrť, ktorá nám patrí.

V tejto smrti je nám ponúkané uzdravenie a pokoj. Hebrejský šalom o ktorom Izaiáš hovorí je pokojom, ktorý zavládne po vojne. Je to mier, keď sa všetko vracia do pôvodného stavu, keď prichádza obnova. Nie je to stojatá voda, kde sa nič nehýbe a nedeje, nie je to nudný pokoj prázdnej budovy. Boží pokoj je mier srdca, obnovenie, zmierenie, návrat k pôvodnému dobrému stavu. Je to hýbajúci sa, neustávajúci pokoj naplňajúci všetko okolo. Tento pokoj môže zavládnuť aj v nás. Mŕtve drevo na ktorom Kristus umiera sa pre nás stáva stromom nového života s Bohom. Miesto smrti sa stáva miestom života. Miesto potupy sa môže stať miestom víťazstva.

Nechajme tento Boží šalom, pokoj prerásť celé naše životy. Nech vládne v našich vzťahoch, v našich myšlienkach, v našom konaní, vo všetkom, čo je v týchto dňoch najdôležitejšie. Pokoj plynúci z odpustenia hriechov. Kristova vyliata krv a telo vydané sa na kríži je to jediné, čo dokáže premeniť aj naše vlastné kríže, naše utrpenia, naše bolesti.

Končí tento príbeh? Krv a telo sa už vydali. Splnili svoj účel obetného baránka, zabitého na odpustenie hriechov. Do tela si posledný krát bodnú, potom ho zložia z kríža. Odložia ho do hrobu. Nad hrobom po chvíli zavládne pokoj. Všetci niekam odídu. Nad hrobom by sa mohlo zatrepotať pár stužiek z vencov s nápisom Spomíname, zašušťať zopár papierov v ktorých sú zabalené kytice, zablikotať zopár sviečok, ktoré vydržia svietiť do večera. Tento cintorínový pokoj mnohí dobré poznáme. Ticho a nehybnosť, všetci živí odišli. Zostali len mŕtvi. Zostal len mŕtvy Kristus- Boh a človek, ktorý leží v hrobe po splnení úlohy. Nepriniesli mu vence, no privalili mu kameň. Ten kameň pre istotu aj zapečatujú. Nešli sa s ním rozlúčiť, no poslali strážnikov, aby pre istotu strážili hrob. Tí, čo ho do tohto hrobu dostali, chcú aby v ňom aj zostal. No On nezostane. Božie veľkonočné dary pre ľudí nekončia len v piatok odpustením hriechov. Boh má pripravené ešte niečo. Veľké finále. Hrobom končí a vrcholí stav Ježišovho poníženia, no hneď za ním čaká jeho slávne povýšenie. Amen.

Pomodlime sa: Nebeský Otec, v pokore a zármutku sa pred tebou skláňame, keď si pripomíname tvoje veľké milosrdenstvo, že si svojho jediného Syna vydal na smrť na kríži za nás, za tento hriešny svet, aby sme mohli byť vyslobodení z moci zla a hriechu. Ďakujeme ti, za túto nezaslúženú a ničím nezískanú milosť, ktorú sotva dokážeme pochopiť. Prosíme ťa, daj aby sme stále pamätali na cenu, ktorú si zaplatil za naše hriechy a aby sme nemrhali tvojou milosťou.

Prosíme ťa, ty prines svoj pokoj do našich životov, domovov, rodín, vzťahov, ty prines svoj pokoj na celý tento strápený svet. Amen.

Teraz spoločne odriekajme modlitbu Pánovu: Otče náš, ktorý si v nebesiach...

5. *Pieseň ES 88*

6. *Záverečné požehnanie*

Prijmite požehnanie:

Sám Boh pokoja nech vás posväťí a pri príchode nášho Pána Ježiša Krista nech zachová vášho neporušeného ducha, dušu a telo bez úhony. Amen.

*Ó zhrešili sme, zmiluj sa Kriste, Pane milý!
Trňový veniec z tvrdých srdc svojich sme ti uvili.*

*Ó zhrešili sme, odpusť nám Kriste, odpusť úbohým!
Križ sme ti dali, nesmiernu ťarchu, ťarchu svojich vín.*

*Ó zhrešili sme, slzy nám tečú bledej po tvári,
Ranili sme ťa, Svätý Syn Boží, ach my bedári!*

*Ó zhrešili sme, Drahý Ježiši, žľč sme ti dali,
Občerstvi naše zmučené duše, zloba nás páli.*

*Ó zhrešili sme, padáme pod križ, spíname ruky,
Bolesť nás trápi, ľútosť nás morí, žiaľ prehlboký.*

*Ó zhrešili sme, Golgota plná nášho náreku,
Dnes učíme sa poznávať teba, Lásku odvekú.*

Zlatica Oravcová

Biela sobota

STRÁŽ PRI HROBE

*Pod križom sa matka díva,
ako mučia jej milého Syna,
stojí s inými ženami,
smutný obraz pred jej očami.*

*Hľadme aj my dnes na Pána,
ved' na križi za nás dokonáva*

*Potupený, zavrhnutý,
znáša za nás lásky údel krutý.*

*Vzal na seba naše viny,
sníma hriech Baránok nevinný,
Jeho sväté umučenie
vymohlo nám život a spasenie.*

*Vďaka Kriste, Tvoje rany
otvorili nám večnosti brány,
Tvojim svätým umučením
stali sme sa ľuďom vykúpeným.
Andrej Hajduk*

Čítanie: Mt 27, 62- 66
Piesne ES: 700, 326

Zaujímavosť: Biela sobota má svoj názov odvodený od bielych rúch, ktoré nosili noví členovia cirkvi, ktorí boli krstení vo veľkonočnú nedeľu

Velkonocná nedeľa

PROGRAM DOMÁCEJ POBOŽNOSTI

1. Úvod

V mene Boha Otca i Syna i Ducha Svätého

2. Pieseň 150

3. Čítanie J 20, 1- 10

4. Pieseň 649

5. Zamyslenie nad Božím slovom

S úctou voči Božiemu slovu povstanúc vypočujme si slová Písma, ktoré sú zapísané v Mk 16, 1- 9

Smutné, zronené ženy kráčajúce k hrobu. Po ceste riešia veľmi závažný problém. Nebudú sa mať ako dostať k telu. Pred hrobom je predsa privalený obrovský kameň. Ku hrobu idú aj napriek tomu. Možno veria, že po ceste niekoho stretnú. Keď k hrobu ale prídu a spolu s nimi aj my, zostávajú veľmi prekvapené. Kameň im už niekto odvalil. Evanjelista Marek zdôrazňuje, že bol veľmi veľký. Čo si vtedy asi myslia? Čo by sme si pomysleli my? Prečo by niekto odvaloval kameň od hrobu? Sú zvedavé a idú sa pozrieť dovnútra. A tam. Tam počujú niečo, čo mení celý svet. *Vstal, niet Ho tu, ajhľa miesto, kde ho boli položili.*

Prečo je Ježišovo vzkriesenie tak veľmi dôležité? Prečo je táto veta v celom kresťanstve najdôležitejšia? Sú na to dva dôvody:

1. Smrť nad ním nemá moc. A rovnako nebude mať moc nad nami, pretože patríme Kristovi. Keď sa raz priblíži náš čas a uložia nás do hrobu, tak ako Pána Ježiša, už dnes môžeme vedieť, že tak ako Pán Ježiš z nášho hrobu vstaneme pretože, naša viera nás zachránila.

2. Ježiš je prvotinou vzkriesenia. Boh vzkriesil jeho a vzkriesi raz aj nás. Práve vďaka tomu, že za nás na Veľký Piatok zomrel a tým nám zabezpečil odpustenie hriechov. Sme čistí, máme na sebe Ježišovu spravodlivosť. Máme prístup k Bohu. Ako sa k nemu dostaneme? Práve cez vzkriesenie. Ježiš nie je len oživená mŕtvola. Ježiš má nové telo. Také, aké raz dostaneme aj my.

V jednom evanjelickom zbore pri Bratislave majú tradíciu, že na Veľkonočnú nedeľu hneď ráno, ešte pred východom slnka majú Služby Božie na cintoríne.

Majú tam maličkú kaplnku a v nej krátke služby Božie. Vždy je to načasované tak, aby začínali pred východom slnka, no skončili vtedy, keď Slnko už vyšlo. Symbolika je krásna. Prišli bez nádeje a v tme, no počujú zvesť o vzkriesenom Kristovi a preto odchádzajú s nádejou a do svetla. Mnoho ľudí sa už za ranného slnka odoberie aj k hrobom svojich blízkych, no nie v smútku, ale v nádeji, že raz ich znova uvidia, pretože Kristus zvíťazil nad smrťou. Raz takto vyjde slnko nad všetkými hrobmi a s ním príde aj Kristus, ktorý všetkých povolá, pretože smrť nad nimi nemá moc. Práve preto prikazuje anjel ženám „nebojte sa“ .

Druhá vec, ktorú im anjel prikazuje je „Chod'te, povedzte Jeho učeníkom, aj Petrovi“. A to isté znie aj pre nás. Práve v dnešnom dni sa prejavuje to, kým Ježiš naozaj je a prečo v neho veríme. Pre mnohých z nás je to ťažká a náročná výzva. Ako hovoriť o Ježišovi? Ako hovoriť ľuďom, ktorých to nezaujímá, ktorým sme to už toľko krát povedali a aj tak nás nepočúvajú?

Ani ženám, ktoré na vlastné oči videli, že Ježiš nie je v hrobe a ktorým to sám anjel prikázal sa to nerobilo ľahko. Báli sa a nepovedali nikomu nič. No Boh im dal silu a odvahu. A aj vďaka týmto ženám, ktoré sa spočiatku báli, tu dnes sedíme aj my. Pán Ježiš má moc aj nad našim strachom. A takisto má moc aj nad srdcami ľudí, ktorým budeme toto evanjelium hovoriť. Naberme odvahu a zvestujme aj dnes vzkrieseného Krista, ktorý zomrel, aby sme my mohli žiť.

Ženy od hrobu na konci nášho kázňového textu odchádzajú. Nejdú pomaly, ale utekajú v hrôze a sú bez seba. Aký paradox. Ak by sme dnes boli v kostole a odchádzali z neho, ako by sme sa cítili? Utekali by sme, alebo by sme boli znudení, lebo nič nové sme nepočuli? My dnes nemôžeme ísť nikam, ani k nám nemôže nikto prísť, sedíme zavretí doma. Nájdime si počas tohto dňa chvíľku na to, aby sme skúmali, či naozaj veríme tejto veľkonočnej zvesti, či naozaj niečo zmenila v našom živote. Skúsme si odpovedať na to, či naozaj dôverujeme tomu, že Pán Ježiš raz odvalí aj naše kamene a vzkriesi nás k životu. Ak Mu dôverujeme, tak vzdávajme vďaka a chválu za to, že máme istotu, že máme vieru, ktorá je darom Božím. Ale ak nedôverujeme, ak pochybujeme, tak sa dnes skloňme k modlitbe a vyznajme tieto svoje pochybnosti a strach, prosme Boha, aby nám pomohol bojovať s našou nedôverou a pochybnosťami – aj ženy, ktoré na vlastné oči videli anjela pochybovali a báli sa, takže ani my sa za svoje pochybnosti nemusíme hanbiť.

Pomodlime sa: Vzkriesený Pane, ďakujeme ti, že sme aj dnes modli počuť radostnú správu o Tvojom vzkriesení. Ďakujeme, že nás aj dnes uistí uješ o našom spasení a o Tvojej sile. Aj my sme často ako Mária Magdaléna a ostatné ženy, ktoré išli k tvojmu hrobu – bojíme sa, kto nám pomôže odvaliť kamene v našich životoch, sme vydesení a vystrašení. Prosíme ťa, ty sa nad nami zmiluj a pomôž nám v našom strachu a pochybnostiach, uisti nás o svojej moci a sile, podopri nás počas týchto ťažkých dní.

Vypočuj nás, keď sa ešte spoločne modlíme: Otče náš, ktorý si v nebesiach...

6. Pieseň ES 156

7. Záverečné požehnanie

Prijmite požehnanie:

Milost' so všetkými, ktorí nehynúcou láskou milujú nášho Pána Ježiša Krista. Amen

*Zo svojej smrti, z priepasti tmy,
z hlbokých tíšín, zovretí zlých,
z tiesňavy vekov, z tisícich múk,
zaschnutej krvi, čo tiekla z rúk,
z noci, čo čpeli večitým snom,
z hrobu, čo nikdy nebudeš v ňom,
povstal si slávne, po temných dňoch,
víťazný Kriste, Pán môj a Boh!*

*Najkrajšie ráno, zem vstáva z tiem.
Dosiaľ som tušil, teraz už viem!
Veril som, trnul, chvel som sa, bál,
teraz už vidím, že Ty si kráľ!
Všetky tie chmúry, ťažoby vín,
každučký zázvdych, každučký tieň,
zastrel si svetlom, všetko je deň!*
Michal Slavka

VEĽKÁ NOC - JEDEN NÁZOV, DVA SVIATKY

Veľká noc nie je pôvodne kresťanský sviatok, to asi všetci vieme. Svoje korene má v židovskej Veľkej Noci, Pasche, alebo hebrejsky Pesachu. Často zabúdame na to, že kresťanstvo nespadlo z neba také, aké ho poznáme dnes a naše tradície, zvyky a liturgia sa postupne vyvíjali a menili. Prví kresťania boli Židia a Veľkú noc slávil židovským spôsobom, rovnako ako Pán Ježiš počas svojho života. Oba tieto sviatky majú spoločnú ich hlavnú myšlienku a to že Boh nenecháva ľudí v otroctve (Egyptanov, ani hriechu a smrti) a že ich vykupuje za akúkoľvek cenu. Spoločný je aj baránok, ktorý musí preliať krv, aby zachránil životy ľudí. Čo ale židovská Veľká noc vôbec je?

Už len slovo Pascha nám veľa o tomto zvláštnom sviatku napovie. Význam slova je „preskočiť“ – to hovorí o Bohu, ktorý „preskočil“ domy Židov, ktorých veraje boli pomazané krvou počas desiatej egyptskej rany. Práve počas tejto desiatej rany sa Pascha slávila prvý krát a každé ďalšie slávenie je akýmsi prenesením sa do tejto prvej Paschy. Židovské myslenie je veľmi odlišné od nášho. Zážitky svojich predkov chápu ako svoje vlastné zážitky, ako svoju vlastnú históriu. Keď Boh pred 4000 rokmi vykúpil ich predkov z otroctva, akoby zachránil aj ich. Aj počas odriekania modlitieb, alebo opisovania tohto biblického príbehu deťom, o ňom hovoria, akoby sa stal im samým: Boh nás vykúpil z egyptského otroctva, Boh nás vyviedol na púšť, Boh nám dal zákon.

Veľká noc sa slávi 8 dní. V prvý a druhý deň sa pripomína desiata rana a odchod z Egypta, posledný deň sa spomína na otvorenie Červeného mora a prechod cez neho. V tieto tri dni je zakázaná akákoľvek práca, ktorá nesúvisí s prípravou jedla na sviatok. Začiatok slávností je 14. nisan. Keďže židia majú vo svojej vlastnej kultúre iný kalendár ako my, tento deň pripadne na prvý jarný spln. Slávnosti teda môžu začať v akýkoľvek deň v týždni a nie sú viazané na sobotu. Práve to vysvetľuje prečo mohol Ježiš jesť s učeníkmi veľkonočné jedlo a potom byť v piatok ukrižovaný.

Veľkonočná hostina v prvý večer ja najdôležitejšia a volá sa seder. Je zostavená veľmi premyslene a každé jedlo má svoj význam. Základom je to, aby v ničom nebola ani štipka kvasu. Rovnako nemôže byť žiaden kvas ani nikde v dome. Existuje prísne vybraná skupina jedla, ktoré je považované za „kóšer“ jedlo a iba to môže byť počas Pesachu v dome. Všetko ostatné jedlo sa musí buď rozdať, predať nežidom, alebo spáliť. Kvas sa má odstrániť preto, lebo pripomína hriech a hovorí o tom, že človek sa musí vonkajšie a vnútorne očistiť. Je aj symbolom opojných nápojov, ktoré sa vyrábajú z kvasu. Táto razia na kvas v dome je malou slávnosťou pre celú rodinu a pomáha s ňou každý člen rodiny, hlavne deti. Každá správna židovská domácnosť má mať aj špeciálne nádoby, ktoré sa používajú len počas Veľkej noci a nikdy neprišli do kontaktu s kvasom. Obyčajné nádoby- hrnce, príbory, varechy, taniere, poháre sa

majú odložiť do pivnice, alebo skladu a majú sa používať iba tie „čisté“.

Príprava jedla prebieha už niekoľko týždňov vopred, pretože ženy musia napiecť dostatok nekvaseného chleba pre všetkých. Jeden z dôvodov používania nekvaseného chleba je to, že v dome a vo vnútri človeka nesmie byť kvas, ďalší dôvod je to, že ženy pri úteku z Egypta nemali čas nechať vykvasiť chlieb a tak napiekli iba takýto. Vrcholom celého sviatku nie je bohoslužba v synagóge, ale spoločná večera v prvý deň sviatku. Na hostine sa v predpísanom poradí podávajú rôzne jedlá a každý dostane 4 poháre vína, ktoré sú spomienkou na 4 pramatky Izraela, teda na Sáru, Rebeku, Leu a Ráchel. Medzi hlavné chody patrí nekvasený chlieb- maces, horké byliny, ktoré pripomínajú horkú chuť otroctva, vajcia namočené v slanej vode, ktoré sú znakom plodnosti, života a neúspechu faraóna vyhladiť židov (príkaz vraždiť novonarodených chlapcov). Slaná voda je symbolom slz, ktoré židia v otroctve vyronili. Ďalej sa podáva kaša vyrobená z orechov, jablák a červeného vína, ktoré je „napodobeninou“ kaše z ktorej otroci vyrábali v Egypte tehly. Nasledujúci chod je kosť s kúskom mäsa, ktorá je symbolom baránka, ktorý by sa mal jesť. Tento baránok je predpísaný ako obeť za hriechy, ale je aj obrazom toho, že Izrealci sa už neobzerali za Egyptanmi a za ich bohmi (ktorá mali aj podobu barana). Prečo sa dnes neje baránok? V Biblii je prikázané, že baránok musí byť obetovaný Bohu a až potom sa jesť a tieto obeť sa smeli prinášať iba v jeruzalemskom chráme. Keďže bol chrám v roku 70 zničený, neexistuje miesto, kde by

mohli zabiť baránkov na prípravu večere, preto sa baránok už skoro dve tisícročia počas Paschy neje.

Zvláštnym zvykom je aj to, že pri stole sa pripravujú tanier a stolička pre jedného človeka navyše – je to miesto pre proroka Eliáša, ktorý ma prísť druhýkrát a zvestovať príchod očakávaného Mesiáša. S tým je spojené aj to, že počas večere sa pošle jedno z detí, aby otvorilo dvere pre proroka.

To však nie je jediná úloha detí počas večere. Najmladšie dieťa sa musí počas večere opýtať štyri predpísané otázky o význame Pesachu. Týmto spôsobom je zabezpečené to, že sa tradícia odovzdá ďalej. Rovnako deti na začiatku hostiny zoberú polku macesu a schovávajú ho- je odložený pre pocestného, alebo nejakého chudáka, ktorý by sa mohol pri dverách objaviť. Ak tento pocestný nepríde, na záver hostiny deti chlieb vrátia, ale dospelí im zaň musia sľúbiť nejaký darček.

Počas hostiny sa odrieka niekoľko požehnaní a modlitieb, čítajú sa žalmy a časti z druhej knihy Mojžišovej o vyvedení z Egypta. Pri opise desiatich egyptských rán namočí každý člen rodiny prsty do vína a lusknú nimi, na oslavu porážky Egyptanov.

Celý význam večere a sviatku ako celku je veľmi hlboký. Je to priznanie sa k Bohu. Celý národ dôveruje Bohu, že im daruje život, zatiaľ čo ich nepriateľov potrestá. Akoby vyhlasovali: náš Boh síce je trestajúci, ale je zároveň aj milostivý a ochráni tých, ktorý ho vyznávajú. Zároveň táto hostina vyjadruje aj nádej, že Boh svoj národ neopustil- táto nádej sa dokazuje napríklad v tom, že na záver večere všetci spolu povedia „Budúci rok v Jeruzaleme“.

Celý národ očakáva, že Boh sa opäť postaví za svoj vyvolený ľud a požehná im aby mohli znova vybudovať chrám v Jeruzaleme. Chrám je pre židov centrom ich náboženstva. Dennodenne sa tam prinášali obeť Bohu a v jeho strede bol prítomný Boh. Každý žid nad 12 rokov ma prikázané aspoň raz do roka putovať do Jeruzalemu a priniest' obeť v chráme. To však od jeho zničenia nie je možné.

Veľmi zaujímavým zvykom je aj to, že najstarší muž z rodiny si počas sederu- večere dá na stoličku vankúš a sadne si naň. Má to byť znak pohodlia po oslobodení z otroctva. Rovnako je veľmi pozoruhodné aj to, že pred Paschou sa snažia Židia vybaviť oslobodenie spolubratov z väzení. V každom meste ide rabín na políciu a snaží sa vybaviť aspoň dočasne prepustenie, aby mohli aj títo väzni sláviť Paschu tak, ako to predpisuje Biblia. Ak sa to nepodarí, väzňom donesú posvätné jedlo do väzenia, aby mohli sláviť aspoň takto.

Ako mohla z tohto možno naoko komplikovaného sviatku plného príkazov vzniknúť naša dnešná Veľká noc? Prví kresťania boli Židia a slávilí Pachu. V Biblií nachádzame zmienky o tom, že ju slávil aj sám Ježiš: napríklad posielal svojich učeníkov, aby našli miestnosť a pripravili ju na spoločnú večeru, hovorí o tom, ako si žiadal od Boha, aby mu bolo dovolené jesť s učeníkmi veľkonočného baránka.

Po Ježišovej smrti si prví kresťania Jeho smrť pripomínali každú nedeľu, nie iba raz ročne. Každú nedeľu jedli aj chlieb a víno na Kristovu pamiatku. Zvyk venovať jednu nedeľu v roku oslave Kristovej smrti a vzkriesenia sa

vyvinul až postupne, behom prvých storočí a bolo s ním spojených niekoľko problémov. Hlavným problémom bolo určenie termínu Veľkej noci. Jedna strana chcela, aby sa slávalo v rovnakom termíne ako židovská Pascha, teda 14. nisan. Tento deň však nemusel byť nedeľou a nedeľou bola stredobodom kresťanského týždňa. Druhá skupina sa rozhodla, že bude sláviť až nedeľu po prvom jarnom splne. Tento spor trval celé storočia a bol vyriešený až v roku 325, keď bola ustanovená nedeľou po Pasche ako sviatok vzkriesenia Krista. V túto nedeľu vzkriesenia sa zvykli krstiť noví členovia, ktorí prešli dvojročnou prípravou a aj deti, ktoré chceli dať rodičia pokrstiť. Potom sa za nich spoločne modlil celý cirkevný zbor.

Keď už bola ustanovená veľkonočná nedeľou, časom začali ľudia cítiť potrebu pripomínať si aj deň smrti Ježiša. Najprv to robili iba formou úplného pôstu počas piatku. Časom sa pôst rozšíril na celý týždeň a neskôr, približne vo štvrtom storočí sa slávil už 40 dňový pôst, v ktorom sa hovorí o Ježišovom utrpení a smrti. Pôst sa nevzťahoval na nedele, tie sú časom radosti a preto sa štyridsať dní ráta bez nedelí. Prvým dňom pôstu je Popolcová streda. Popolom sa pôvodne natierali ľudia, ktorí boli kajúnci. V prvej cirkvi sa na začiatku pôstu na čelo urobil krížik popolom tým, ktorí boli ako hriešnici z cirkvi vylúčení a na Veľkonočnú nedeľu mali byť prijatí späť.

Jednou z dilem cirkvi bolo aj to, či prisluhovať Večeru Pánovu počas Veľkého piatku. Keďže sa v prvej cirkvi pristupovalo k Večeri Pánovej každé stretnutie, bolo to očakávané aj vo

Veľký piatok. Zároveň však tento deň mal byť najsmutnejším z celého roku, veď je spomienkou na Ježišovu smrť. V katolíckej cirkvi sa preto do roku 1962 na Veľký piatok Večera Pánova neprislúchovala, alebo sa prislúchovala bez posvätenia darov.

Počas dvoch tisícov rokov slávenia kresťanskej Veľkej noci sa vyvinulo mnoho zvykov. Na niektoré z nich sme už zabudli, alebo nie sú pre evanjelickú cirkev typické. Jedným z nich je zapáľovanie veľkonočnej sviečky. Dnes je táto sviečka známa ako paškál a používa sa v katolíckych cirkvách. Jej pôvodný význam bol taký, že symbolizovala Ježišovo víťazstvo nad smrťou. Zapáľovala sa buď v nedeľu ráno, alebo noc predtým.

Existuje aj mnoho iných zvykov, spojených hlavne so zelených štvrtkom a s veľkým piatkom, ktoré boli v prvých storočiach fungovania cirkvi rozšírené. Je ním napríklad zakrývanie kríža, alebo nepoužívanie zvonov. Rovnako ako spev bez organu a iného doprovodu, alebo umývanie nôh. Toto umývanie nôh prebiehalo tak, že dopredu prišlo 12 vybraných mužov, ktorí mali predstavovať 12 učeníkov a biskup im umyl a utrel nohy. Tento zvyk sa tiež dodnes používa v katolíckych cirkvách. Ďalším zaujímavým zvykom je kladenie kríža do hrobu na Veľký piatok, to ale na Slovensku nie je až tak známe.

OZNAMY

- ♦ TÁTO BROŽURKA BOLA VYTLAČENÁ VĎAKA MILODARU BOHUZNÁMEHO BRATA
- ♦ SRDEČNE ĎAKUJEME ZA POMOC VŠETKÝM OCHOTNÝM BRATOM A SESTRÁM PRI TLAČENÍ A ROZNÁŠANÍ DOMÁCICH POBOŽNOSTÍ
- ♦ SES. KAPLÁNKA JE DOSTUPNÁ NA TELEFÓNNOU ČÍSLE 0950 771 635

TÝŽDEŇ, KTORÝ ZMENIL SVET...